

درس اسناد و قوانین

جلسه ۱۶ فروردین ۹۹

برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران توسط شورای عالی آموزش و پرورش تصویب شده است.

توضیح:

شورای عالی آموزش و پرورش مهمترین مرجع تصویب کننده آیین نامه های آموزشی مربوط به مدارس است.

شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز مهمترین مرجع تصویب کننده آیین نامه های آموزشی مربوط به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی است.

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ.

هر کس، مردی از زن، عمل صالح انجام دهد و مؤمن باشد قطعه "حیات طیه" (زندگانی پاک و پسندیده)
زنده اش می داریم، و همانا آن را، در برابر بهترین اعمالی که انجام داده اند، پاداش خواهیم داد.

یادآوری ۱: عمل صالح عملی است که خالصانه از روی عشق و محبت به خدا انجام شود. امام علی (ع) مردم را از نظر نیت عبادت به سه دسته تقسیم می کند: بردگانی که از روی ترس خدا را عبادت می کنند؛ تاجرانی که از روی حرص و طمع عبادتش می کنند و آزادگانی که چون خداوند را ستودنی یافته اند، به عبادتش روی آورده اند. تنها عبادت احرار مصداق واقعی عبادت خالصانه است. زیرا دو عبادت دیگر، درواقع به خاطر مخلوق خدا (دوزخ و بهشت) انجام می شود و نه به خاطر خود خداوند. و این به نوعی بی احترامی به خداوند است. وقتی من نماز به خاطر بهشت باشد، گویی دارم به خدا می گویم: تو برای من مهم نیستی؛ تو زیبا و دوست داشتنی و مطلوب من نیستی، بلکه بهشت مطلوب و

محبوب من است. و این بی احترامی به خداوند است. و عملی که متضمن بی احترامی به خداوند باشد، قطعاً عمل صالح نخواهد بود.

یادآوری ۲: ایمان درجاتی دارد و درجات آن، به شدت محبت و عشق من به خداوند و اهل بیت بستگی دارد. محبت و عشقی که باعث شود از ایشان پیروی کنم و سعی کنم به گونه ای زندگی کنم که خدا و امام زمان، رفتار و کردار مرا بپسندند و مرا دوست بدارند.

بر اساس آیه مورد بحث، «عمل صالح» و «ایمان» انسان را حیات طیبه می رساند. و پاداش اینگونه افراد در آخرت، مطابق با بهترین عملکرد آنها خواهد بود. برای مثال، فرض کنید یک نفر شغل ها و درآمدهای مختلفی را در عمرش تجربه کند. ولی سازمان بیمه با سخاوت تمام، مصوب کند که حقوق بازنشستگی شما را به اندازه بالاترین حقوقی که در عمرتان تجربه کردید، قرار خواهیم داد. یا فرض کنید شما به یک نفر چند اسکناس قرض بدهید: یک اسکناس ۱۰۰۰ تومانی؛ یک اسکناس ۱۰.۰۰۰ تومانی و یک چک پول ۱۰۰.۰۰۰ تومانی و او در زمان تصفیه حساب سخاوتمندانه، به شما سه چک پول ۱۰۰.۰۰۰ تومانی بدهد. خداوند هم چنین وعده ای به انسان ها داده است.

پس بیایید بکوشیم دست کم یک بار در عمرمان لذت نماز شب را تجربه کنیم؛ لذت انس با خدا را تجربه کنیم؛ لذت حرف زدن با خدا و شیرینی ذکر او را تجربه کنیم.

نکته مهم این است که اگر در دنیا این گونه لذت ها را نچشیدیم، در آخرت نیز نخواهیم چشید.

دو سند قرآنی:

۱. من كان في هذه اعمى فهو في الآخرة اعمى و اضل سبيلا (اسراء، ۷۲): یعنی هرکس در این دنیا کور باشد، در آخرت کورتر و گمراه تر است.

لذت های معنوی را با چشم و گوش و حواس ظاهری نمی چشند؛ بلکه با ذائقه دیگری آنها را می چشند. کسی که در دنیا این لذت ها را تجربه نکند و نسبت به آنها کور باشد، در آخرت نیز آنها را تجربه نخواهد کرد.

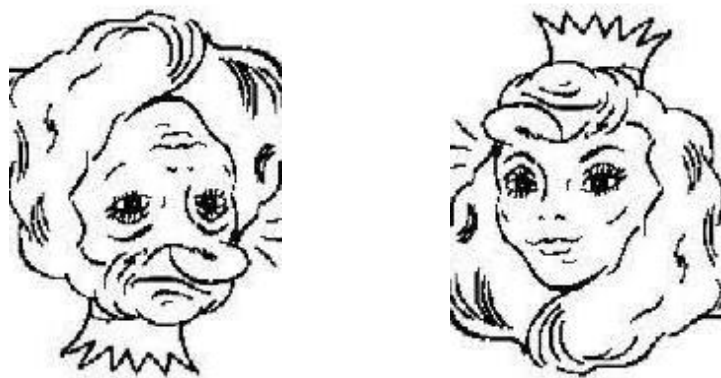
در بهشت هر چیزی که انسان بخواهد، برای او فراهم می شود. ولی وقتی کسی هیچ تصویری از لذت های بهجت انگیز معنوی ندارد، خواستار آنها هم نخواهد بود. بنابراین، اگر در دنیا این امور را نچشیدیم، هرگز آنها را تجربه نخواهیم کرد. (در آیه ۲۵ سوره بقره نیز به این موضوع اشاره شده است.)

قضیه تربیت یک ملت به این است که فرهنگ آن ملت، فرهنگ صحیح باشد. شما کوشش کنید که فرهنگ را فرهنگ مستقل اسلامی دست کنید.

امام خمینی (ره) - ۵۸/۳/۲۱

برای اصلاح فرهنگ، باید بینش ها درست بشود. تا بینش ما درست نشود، دین را درست درک نمی کنیم و دچار بسیاری از شبهات و مشکلات اعتقادی می شویم.

به دو تصویر زیر نگاه کنید:

این دو تصویر، هر دو یک تصویر اند. ولی زاویه دید شما باعث می شود که دو چهره ببینید. یکی جوان و زیبا و دیگری، پیر و کهنه و فرتوت.

دین نیز همین طور است. اگر توانستیم نوع نگاه دانش آموزان را به دین اصلاح کنیم، آن را زیبا و دلپسند می یابند و با میل و اشتیاق تمام، به سوی حیات طویه گام برمی دارند. ولی اگر بینش و نگاه

دانش آموز به دین اشتباه باشد، قرآن را یک کتاب کهنه و قدیمی خواهد دانست که برای اعراب ۱۴۰۰ سال پیش بوده و امروزه نیز اصلاً به کار نمی آید.

من در فایل «حیات طیبه، صراط مستقیم و قرب به خدا» سعی کردم بینش شما را اصلاح کنم تا ان شاء الله شما هم بتوانید در مسیر اصلاح بینش دانش آموزان گام بردارید. در عین حال، در فایل مذکور، راهکارهایی به شما ارائه کردم که با عمل به آنها می توانید عمل صالح و ایمان را تجربه کنید و در نهایت، می توانید طعم برخی مراتب عالی حیات طیبه را بچشید.

به علاوه، اصلاح شدن شما، یعنی اصلاح شدن دانش آموز. چون معلم تنها با کلامش بر دانش آموز تأثیر نمی گذارد، بلکه وجود معلم نیز بر دانش آموز تأثیر می گذارد. مشهور است که فرزندان آن چیزی نمی شوند که والدین به آنها می گویند، بلکه آن چیزی می شوند که والدین هستند. تأثیر پذیری دانش آموزان از معلم نیز به همین شکل است.

اگر بینش شما دانشجو معلمان اصلاح شد و حیات طیبه را تجربه کردید، فرهنگ شما تغییر می کند. اگر فرهنگ شما اصلاح شود، قادر خواهید بر فرهنگ دانش آموزان تأثیر مثبتی بگذارید. و اگر فرهنگ دانش آموزان اصلاح شد، به تدریج فرهنگ کل ملت ایران اصلاح خواهد شد.

دو رکن مهم فرهنگی که درصدد ترویج آن به عنوان معلمان جامعه هستیم، «استقلال» و «اسلامی بودن» است. دین اسلام همواره تلاش کرده است به انسان ها بفهماند که بسیار قدرتمند و قیمتی هستند. به قدری قیمتی که همه مخلوقات به خاطر ما آفریده شده اند و قیمت واقعی ما فقط خود خداوند است. خداوندی که خوبی هایش بی نهایت و لذت همنشینی با او در عالم لاهوت، غیر قابل توصیف است. اگر باور کردیم که قیمتی هستیم و ارزش مندیم و اگر یاد گرفتیم که خودمان را بیش از هر کسی دوست داشته باشیم و برای خود، ارزش قائل باشیم، آنگاه امکان ندارد مطیع کسی غیر از خدا و اهل بیت بشویم. و این یعنی نهایت استقلال.

عبارت «فرهنگ مستقل اسلامی»، حاکی از ضرورت استقلال فرهنگ ایرانیان مسلمان از فرهنگ های غربی و شرقی است. اما به علاوه، باید توجه داشته باشیم که استقلال واقعی از متن «اسلام» به دست

می آید و تنها زمانی حاصل می شود که بینش ما اصلاح شود و کرامت و قیمتی را که خداوند برای ما قائل شده است، با تمام وجود باور کنیم.

تحول یک کلمه است لکن در پشت این وجود لفظی، در پشت این کلمه، یک دنیا کار نهفته است.

«بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ۱۳۸۶/۵/۳»

یک دنیا کار! یک دنیا کاری که من و شما می معلم، باید برای اصلاح بینش و رفتار خود، تجربه حیات طیب و در نهایت، اصلاح بینش و هویت دانش آموزان این کشور انجام دهیم.

پیش گفتار

«تحول بنیادین در آموزش و پرورش، تحولی عمیق و ریشه ای است که به تحول در مفاهیم نظری، روندها و فرایندها، نقش ها و کارکردها و رویکردها منجر خواهد شد.»

«در تحول بنیادین نوع نگاه به معلم، کتاب، مدرسه، کلاس درس و به ویژه دانش آموز دگرگون خواهد شد.»

«این نگاه، معلم را در قله می بیند و همه شرایط و امکانات را برای الگو پذیری و تأسی دانش آموز به معلم جهت دستیابی به قله های انسانیت، علم و ادب و اخلاق فراهم می آورد.»

« تفکر و تعقل، خلاقیت و نوآوری، بهره مندی از روش های نوین و فناوری های جدید، ایجاد محیطی با نشاط و شاداب، برپایی مدرسه دوست داشتنی، همه و همه در خدمت تربیت دانش آموزان برای دستیابی به مراتبی از حیات طیب و قرب الهی می باشند.»

تحقق این هدف، مستلزم به جذب و نگهداشت معلمان است که با قدم نهادن در مسیر صراط مستقیم، مراتبی از حیات طیب را تجربه کرده باشند. تا بتوانند دانش آموزان را نیز با گفتار و رفتار خود به این مسیر دعوت کنند.

برای این منظور، باید راهکارهای عملی که در فایل «حیات طیبه، صراط مستقیم و قرب به خدا» مطرح شد و خصوصاً گفتگوی عاشقانه با خداوند؛ «مادر» خطاب کردن حضرت زهرا و هدیه دادن به ایشان و درخواست کردن از ایشان که ما را به فرزندى خودشان بپذیرند؛ و احترام گذاشتن به خداوند را هر روز تمرین کنیم.

[برخی از مصادیق احترام به خدا عبارتند از:

- سکوت و توقف در هنگام شنیدن صدای تلاوت قرآن به صورت زنده؛
- شیک و معطر به نماز ایستادن؛
- تغییر دادن نیت نماز: خدایا نه به خاطر بهشت و نه از ترس دوزخ، بلکه نماز می خوانم چون دوست دارم؛ چون زیبایی؛ چون صفات قشنگ است؛ چون دوست دارم با تو حرف بزنم؛ چون اگر نماز نخوانم دلم برای تو تنگ می شود؛ چون تو نازنینِ بی همتا و بی بدیلی هستی که نهایتِ آرزوهای من هستی؛ چون تمام ذرات عالم را به عشق من آفریده ای؛ چون تو عاشق من هستی و بی نهایت به من نعمت داده ای و من هم می خواهم از تو تشکر کنم.
- در نماز به فکر پایان نماز نباشیم و از یاد اینکه نماز دارد تمام می شود، حس خوشحالی و راحتی به ما دست ندهد که اگر چنین شود، به خدا بی احترامی کرده ایم.]

ایجاد این تحول ریشه ای و بنیادی در آموزش و پرورش، نیاز به یک دستور کار و تدوین مجموعه ای از قوانین دارد. «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» (که قبل از عید، آن را مورد بررسی و مطالعه قرار دادیم)، همین قانون اساسی است. «برنامه درسی ملی» نیز یکی از زیر مجموعه های اصلی «سند تحول بنیادین» است که قصد دارد اهداف سند مذکور را به تحقق نزدیک تر سازد.

به اعتقاد مولفین کتبی که منبع درس شماسست، برای سوق دادن دانش آموزان به سوی حیات طیبه و تقرب به خدا، باید تدریس معلمان شایستگی محور باشد تا هویت دانش آموزان به درستی شکل بگیرد و اصلاح شود. اگر هویت دانش آموز اصلاح شود، عمل او نیز اصلاح می شود.